

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Kis csoportok szociológiája
2025/26

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Szociológia és Szociális Munkáképző Kar
1.3 Intézet	Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet
1.4 Szakterület	Szociológia
1.5 Képzési szint	alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Szociológia

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Kis csoportok szociológiája						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Veres Valér egyetemi tanár						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve							
2.4 Tanulmányi év	I	2.5 Félév	I	2.6. Értékelés módja	V	2.7 Tantárgy típusa	kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	0
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	28	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					10
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					5
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					0
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					0
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	19				
3.8 A félév össz-óraszama	75				
3.9 Kreditszám	3				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	NINCS
4.2 Kompetenciabeli	Alapvető szociológiai és szociálpszichológiai fogalmak ismerte

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	megfelelő férőhellyel rendelkező és projektorral felszerelt terem
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	megfelelő férőhellyel rendelkező és projektorral felszerelt terem

6.1 Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>C3 Társadalmi problémák vizsgálata, közpolitikai stratégiák és szociális politikák alkalmazása</p> <p>C4 Társadalmi problémák és konfliktusok feltárása, elemzése (magyarázata), és megoldása közösségekben és szervezetekben.</p> <p>C5 Szakmai tanácsadás és társadalmi integráció</p>
Transzverzális kompetenciák	<p>CT1 Szakszerű, hatékony, pontos és felelősségteljes munkavégzés, a szakmai etikai normák betartásával</p> <p>CT2 Csoportközi viszonyulási technikák, empátikus kommunikációs készségek, és sajátos szerepvállalás alkalmazása a csoportmunkában</p> <p>CT3 Információs források és kommunikációs erőforrások, valamint IT támogatott továbbképzési eszközök hatékony használata (internetes források, sajátos softverek, online előadások) románul és idegen nyelven</p>

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	<p>C3. A hallgató/végzett beavatkozási intézkedéseket, programokat, stratégiákat és szociálpolitikai intézkedéseket dolgoz ki és tervez a specifikus terminológia, módszerek és paradigmák alapján.</p> <p>C10. A hallgató/végzett azonosítja a célcsoportok specifikus szükségleteit.</p>
Képességek	<p>A3. A hallgató/végzett stratégiákat dolgoz ki és alkalmaz konfliktusok és társadalmi problémák megoldására, egyúttal modelleket azonosít az emberi viselkedés előrejelzésére.</p> <p>A10. A hallgató/végzett diverzitási és inklúziós programokat hoz létre és monitoroz annak érdekében, hogy egy egyenlő és reprezentatív munkakörnyezetet biztosítson.</p>
Felelősség és önállóság	<p>R.3. A hallgató/végzett elemzi az empirikus adatokat, és kritikusan és konstruktívan értékeli a szociokulturális kutatási folyamatokat.</p> <p>R.10. A hallgató/végzett monitorozza a szocioprofessionális tanácsadás nyújtását, valamint a társadalmi problémák enyhülésének mértékét értékeli.</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A félév során a hallgatók bevezetést nyernek a társadalmi csoportok meghatározásába, a csoportidentitás fogalmába, a csoportok közötti együttélés során keletkező, ám azt nagy mértékben zavaró problémakörbe, melynek lényege az egyének kategoriális alapon történő pozitív és/vagy negatív megkülönböztetése.
--------------------------------------	--

7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • A tantárgy áttekinti a csoportok kialakulásának gazdasági, társadalmi, politikai feltételeit: • A csoport identitás átalakulását az ipari társadalomból a posztindusztriális társadalomba, a szocializmusból a kapitalizmusba. • A kurzus során bemutassuk a nemzeti identitással kapcsolódó erdélyi empirikus vizsgálatokat
-------------------------------------	--

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A társadalmi csoport fogalma, típusai. Kis, közepes (mezzo) és társadalmi nagycsoportok identitása. A társadalmi nagycsoport Andersoni fogalma	előadás, magyarázat, beszélgetés	
2. A szociális kategorizáció folyamata . A kategóriák a társadalmi valóság megszerkesztésének elengedhetetlen eszközei. A kategorizációs hatások a csoportközi előítéletek kiinduló feltételei. A nyelv és a kategorizáció összefüggései. Tajfel-Wilkes kísérlete.	előadás, magyarázat, beszélgetés	
3. A saját csoport és a másik csoport .Az ingroup-outgroup dichotomizáció jelentősége. A természetes attitűd és a magától értetődőség kulturális mintája. Az azonosság-tudat és az azonosítás. Az etnocentrizmus. Tematizációk, tipizációk és relevanciák.	előadás, magyarázat, beszélgetés	
4. Elsődleges és másodlagos csoportok .A társadalomszerveződés történeti típusai Tönnies alapján. Gemeinschaft és Gesellschaft. Kiscsoportok, nagy létszámú csoportok, elképzelés útján teremtett csoportok. Nomadizmus és letelepedettség. A modernizáció folyamata. Szociális entrópia. Elidegenedettség-érzések. Post-Gemeinschaft.		
5. A csoportok elhatárolása és elhatárolódása A „másik”, az „idegen” konstrukciója. A kategoriális szempont alapján homogenizált testkép és a „kollektív” lélek képzete. Sztereotípiák és csoportközi különbségek. (auto-és heterosztereotípiák, id-és super-ego sztereotípiák).	előadás, magyarázat, beszélgetés	
6. Csoportidentitás-képződés kísérleti vizsgálata . A társas norma kialakulásának mechanizmusát tárja fel M. Sherif kísérlete, jól bemutatva az individuális és a kollektív mozzanatok elválaszthatatlan egységét.	előadás, magyarázat, beszélgetés	
7. Előítéletek, stigmák .Reprezentációs hibákon alapuló előítéletek, xenofób és kimérikus előítéletek. A szótól a tettig: az előítéletek fokozatai. Előítélet és utópia. A kiközösítés. Attribúció és előítélet.	előadás, magyarázat, beszélgetés	
8. A tekintélyelvű személyiség. Új tekintélyelvűség A család és az állam. A Frankfurti Iskola tekintélyelvűség vizsgálatai. A kaliforniai empirikus vizsgálatok. Az E, AS, PEC skálák és az F skála. A tekintélyelvűség dimenziói.	előadás, magyarázat, beszélgetés	Két előadás témája
9. Értékek és előítéletek. Értékek, értékrendszerek. Többségi társadalom és a marginális csoportok eltérő értékrendszeréből adódó	előadás, magyarázat, beszélgetés	

konfliktusok. (Prazsák, G. pp. 117-133. http://www.kulturaeskozossege.hu/pdf/2015/1/09.pdf)		
10. Kisebbségellenesség (Cigányellenesség, antiszemitizmus) Európa egyetlen transznacionális kisebbsége. A modernizáció vesztesei. Diszkrimináció. A cigányellenesség okai a mai magyar társadalomban. A média szerepe.	előadás, magyarázat, beszélgetés	
11. Konfliktuskezelés . A konfliktus forгатókönyve, rosszindulatú társadalmi folyamatok, distális és proximális konfliktus tényezők, early warning konfliktus diagnosztika, béke építése (Theatre of witness, Not in our Town, Tolerancia Körök)	előadás, magyarázat, beszélgetés	
12. Nemzeti csoportok .A nemzet mint nagycsoport. Politikai és kulturális meghatározók. A nemzetné válás tipológiája. Nemzetállamok	előadás, magyarázat, beszélgetés	
13. A Nemzeti identitás kialakulása .Etnikai és nemzeti kisebbségi identitásformák, a nemzeti tudat formálódása kisebbségi helyzetben.	előadás, magyarázat, beszélgetés	
14. Nemzeti identitás kisebbségi helyzetben, Erdélyben és a Kárpát-medencében		

Szakirodalom:

Allport, G.W. 1999 (1977) Az előítélet. Budapest: Osiris

Csepeli Gy. 1996. Szociálpszichológia. Budapest: Osiris, 189-203 455-533.

Csepeli, Gy., Prazsák, G., Murányi I. 2011. Új tekintélyelvűség a mai Magyarországon:társadalmi csoportok hierarchiájának látásvizonyai. Budapest: Apeiron

Hunyady, Gy. 2003. Társadalomkritikus szociálpszichológia: John Jost tanulmányai. In Jost, J. 2003. Önálvetés a társadalomban: a rendszerigazolás szociálpszichológiája. Budapest: Osiris. pp. 9-26.

Mead, G.H. 1973. Az én. In A pszichikum, az én és a társadalom. Budapest: Gondolat. pp. 173-286

Prazsák, G. 2015. Marginális csoportok értékrendszerei. In Kultúra és közösség. Vol. 4. No. 1. pp. 117-133.

Sherif, M. Normaképződés csoport-szituációban. In Hunyady, Gy. (szerk.) Szociálpszichológia. Budapest: Gondolat. 1973. 233-250

Sidanius, J., Pratto, F. 2005. A társadalmi dominancia. Budapest: Osiris. pp. 41-123.

Síklaki I. 2010. Előítélet és tolerancia. Budapest: Akadémiai Kiadó

Ajánlott irodalom:

Hunyady, Gy., Hamilton, D.L. Lan Anh, N.L. (szerk.) 1999. A csoportok percepciója. Budapest: Akadémiai Kiadó

Veres V. 2005. Nemzeti identitás Erdélyben, szociológiai olvasatban. Budapest: Akadémiai kiadó.

Veres V- Ppp Z A: 2012. Szociológiai mintázatok, Kisebbségkutató Intézet, Kolozsvár

Veres V. 2020 Az erdélyi magyar fiatalok nemzeti identitása, csoportattitűdjei [The national identity and group attitudes of ethnic Hungarians from Transylvania/ Romania]. In: Veres V. (coord., 2020): Erdélyi magyar ifjúság--szociológiai jellegzetességek és változások 2001 és 2016 között. Presa Universitară Clujeană, 109-145

Veres V. 2024. Etnikai ellentétek, konfliktusok és előítéletesség romák és nem romák között. In: Székely L. — Illyés Sz. (eds.): Aranypántok. Magyar romák és hátrányos helyzetűek a Kárpát-medencében. MCC Press, Budapest.

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A bemutatott oktatási célok, tartalom, feldolgozási módszerek változatai összhangban vannak a tantárgy feldolgozásának más - hazai és külföldi - egyetemeken való megjelenésével. A tanrend kialakítása során figyelembe vettük olyan tantárgyak tantervei mint az interkulturális oktatás, polgári nevelés vagy a ifjúsági problémák.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Tartalmi tudás: Meghatározó fogalmak és elméletek ismerete. A fogalmak adekvát használati készsége	IRÁSBELI DOLGOZAT Rövid kifejtő kérdések Átfogóbb kifejtő elemzés	40% 60%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
Az elsajátított fogalmak illetve elméletek minimum 40%-nak adekvát ismerete és használata.			

Kitöltés dátuma

...15-0-2025.....

Az intézeti jóváhagyás dátuma

.....25-09-2025.....

Előadás felelőse

Dr. Veres Valér

Intézetigazgató